

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ
กรณีศึกษา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ*

Factors affecting the motivation to work of civil servants :

A case study of Social Security Office, Samut Prakan Province.

ธงชัย จันทร์ชาติ **

THONGCHAI CHANCHATREE

Boythekop10@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน รวมถึงข้อเสนอแนะ และแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการประกอบด้วยสิ่งจูงใจ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการต่างๆ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาการขาดความรู้ในด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัญหาการประสานงาน การทำงานร่วมกัน 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่า การเพิ่มค่าตอบแทนหรือสวัสดิการอื่นๆ ควรมีการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เพียงพอ ควรมีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ด้านนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี

คำสำคัญ : แรงจูงใจ; ข้าราชการ; สำนักงานประกันสังคม

Keyword : Motivation; civil servants; Social Security Office

---

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ

กรณีศึกษา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ

**นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

การบริหารงานในองค์กรที่จะประสบผลสำเร็จ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งไว้ในยุคปัจจุบันมีหลายปัจจัยด้วยกัน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ งาน และคน องค์ประกอบแรก คือ งาน ภารกิจที่จะต้องกระทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และยังรวมไปถึงการจัดระบบงานที่ดี นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการทำงานให้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น เพื่อให้สามารถกระทำตามวัตถุประสงค์นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แม้ในปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่จะเข้ามาทำงานแทนคนได้มากขึ้น แต่ทรัพยากรบุคคลก็ยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในองค์การอยู่ดี องค์ประกอบที่สอง ก็คือ คน ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม และมีจำนวนเพียงพอที่จะปฏิบัติงานได้ การที่บุคคลจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ด้านความรู้ ความสามารถ ความขยัน แต่ยังมีองค์ประกอบที่มีความสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ ความพอใจและแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากร แรงจูงใจในการทำงานเป็นอารมณ์หรือความกระตือรือร้นที่เกิดขึ้นภายในบุคคลซึ่งกระตุ้นให้พวกเขามีความตั้งใจและความพยายามในการทำงานอย่างเต็มที่ แรงจูงใจสามารถมาจากหลายแหล่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล การศึกษาที่แตกต่างกัน สังคมและสภาพแวดล้อมที่เติบโต อุปนิสัยใจคอ ประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไป เช่น บางคนมาจากความกลัวที่ยากจนก็อาจจะมีความแรงจูงใจในการทำงานเป็นเรื่องของรายได้เป็นหลัก บางคนที่บ้านมีฐานะที่ดีอยู่แล้วก็อาจต้องการชื่อเสียงเป็นที่เคารพนับถือ บางคนต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเพราะชอบเป็นผู้นำอยากมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารจัดการ เป็นต้น บุคคลที่มีความพอใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดี ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในสถานประกอบการทุกประเภท เนื่องจากมีผลต่อผลิตภาพในการทำงานและความสำเร็จของธุรกิจโดยรวม เหตุผลที่การสร้างแรงจูงใจถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในองค์การ คือ การสร้างแรงจูงใจช่วยกระตุ้นพนักงานให้ทำงานอย่างมีความมุ่งมั่นและมุ่งทำให้สามารถทำงานได้ดีขึ้น เมื่อพนักงานมีแรงจูงใจมากพอ จะมีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแรงจูงใจที่ดีช่วยลดอัตราการลาออกของพนักงาน เนื่องจากพนักงานที่มีแรงจูงใจมักจะรู้สึกมั่นใจในตนเองและงานของตน เมื่อพนักงานรู้สึกว่าการให้ค่าให้ความสำคัญและเชื่อมั่นวิสัยทัศน์ ก็เลือกที่จะอยู่กับองค์กรนานขึ้น แรงจูงใจช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในที่ทำงาน ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานและความสุขในการทำงาน เมื่อมีบรรยากาศที่ดี พนักงานจะมีความสุขและประสิทธิภาพการทำงานที่ดี ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการยังค้ำรักษาพนักงานที่มีความสามารถและประสิทธิภาพ การสร้างแรงจูงใจช่วยสร้างความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร พนักงานที่รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและรู้สึกไว้วางใจจะมีความผูกพันและพัฒนาตนเองในองค์กรแรงจูงใจยังช่วยกระตุ้นการสร้างสรรคและนวัตกรรมในองค์กร พนักงานที่มีแรงจูงใจมักจะมีคามกระตือรือร้นในการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ และมีความตั้งใจที่จะมุ่งมั่นสิ่งที่ดีที่สุดในงานของตน จะเห็นได้ว่า การสร้างแรงจูงใจในการทำงานมีความสำคัญมากต่อทิศทางขององค์กรต่างๆไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความสำเร็จขององค์กรในเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ยังช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดี และความมั่นคงขององค์กรในระยะยาวอีกด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปัจจุบันเป็นบุคลากรของสำนักงานประกันสังคม และเคยทำงานในภาคเอกชนมาก่อน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างแรงจูงใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคม จังหวัดสมุทรปราการ
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคม จังหวัดสมุทรปราการ
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ ปรินท์ นิตยสาร นิตยสาร การค้นคว้าอิสระ ประกาศ คู่มือปฏิบัติ ระเบียบ คำสั่ง เอกสารทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ
2. การเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการภายในสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 25 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2566, หน้า 45-46) จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้มีตำแหน่ง และอายุราชการแตกต่างกัน จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

ลักษณะของการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา เหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัยเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใด ก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน เป็นคำถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้กำหนดวันนัดสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและการบันทึกเสียงสนทนาด้วยเครื่องบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ในการบันทึกการสนทนาทุกครั้ง (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2566, หน้า 51-52)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ข้อค้นพบของการวิจัยนี้ สามารถอภิปรายผลการศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สิ่งจูงใจที่ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ

1.1) ด้านความมั่นคงในการทำงาน ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในลำดับที่ 1

งานราชการเป็นงานที่มีความมั่นคง โอกาสในการถูกเลิกจ้างเป็นไปได้น้อย และทำให้มั่นใจได้ว่าถ้าทำตามระเบียบไม่ทำผิดวินัยร้ายแรงก็จะสามารถทำงานได้จนถึงวัยเกษียณอายุสอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (Bowditch and Buono อ้างถึงใน รัฐศิริรินทร์ วัจนานนท์, 2566, หน้า 18) ได้อธิบายถึงทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้น (Hierarchy of Needs) ของ Abraham Maslow โดยเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสำนักมนุษยสัมพันธ์ที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง โดย Maslow ได้เสนอว่าความต้องการของมนุษย์มีทั้งหมด 5 ลำดับขั้น โดยที่ความต้องการขั้นต้นจะต้องได้รับการตอบสนองก่อน จากนั้นมนุษย์จึงจะมีความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้นไป ซึ่งก็คือความต้องการความมั่นคง (Security Needs) ความต้องการหลักประกันในการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ การมีที่อยู่อาศัยการมีอาชีพ การได้รับสวัสดิการ เป็นต้น ซึ่งเมื่อมนุษย์รู้สึกถึงความมั่นคงปลอดภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตพรรณ สุดสม (2564) ศึกษาวิจัย การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กองบริหารจัดการกรมสิทธิที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ พบว่าความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองบริหารจัดการกรมสิทธิที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ อย่างมาก เนื่องจากงานอาชีพข้าราชการเป็นงานที่มีความมั่นคงสูง การมีความมั่นคงในอาชีพส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความภูมิใจในตนเอง ไม่ต้องกังวลว่าจะถูกโยกย้ายหรือยกเลิกการจ้างงาน โอกาสที่จะถูกยุบเป็นไปได้น้อยมาก

1.2) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการต่างๆส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในลำดับที่ 2

ข้าราชการที่มีอายุราชการมากแล้วเงินเดือนก็สูงตามไปด้วยจะเกิดความความพึงพอใจกับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับ แต่ข้าราชการที่เพิ่งบรรจุใหม่จะรู้สึกไม่พึงพอใจต่อเงินเดือนที่ได้รับ ส่วนสวัสดิการมีความเห็นตรงกันว่าเป็นสวัสดิการที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Walton (อ้างถึงใน วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี, 2566, หน้า 307) ได้กำหนดคุณลักษณะสำคัญของคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ในหนังสือ *Criteria for Quality of Working life* การได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่เพียงพอและยุติธรรม คือ ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานจะต้องเป็นค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมต่อการดำรงชีวิตในสภาวะค่าครองชีพในสภาวะปัจจุบัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิภา แก้ววิเชียร (2564) ศึกษาวิจัย แนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กรณีศึกษา กองบริหารการคลัง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พบว่า ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กองบริหารการคลัง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานอย่างมาก การได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมจะทำให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้

1.3) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในลำดับที่ 3

การได้รับการยอมรับนับถือเป็นความรู้สึกของตัวเองว่ามีคุณค่าต่อองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Bowditch and Buono (1997,อ้างถึงใน รัฐศิริพันธ์ วิ่งกานนท์, 2566, หน้า 18) ได้อธิบายถึงทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้น (Hierarchy of Needs) ของ Abraham Maslow โดยเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสำนักมนุษยสัมพันธ์ที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง โดย Maslow ได้เสนอว่าความต้องการของมนุษย์มีทั้งหมด 5 ลำดับขั้น โดยที่ความต้องการขั้นต้นจะต้องได้รับการตอบสนองก่อน จากนั้นมนุษย์จึงจะมีความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้นไป ซึ่งตรงกับความต้องการขั้นที่ 4 ขั้น ได้แก่ ความต้องการการยอมรับ (Self Esteem Needs) คือ ความต้องการมีตัวตน ได้รับความสำคัญ รวมถึงการได้รับเกียรติและความสำเร็จ หลังจากนั้นจึงจะเข้าสู่ความต้องการขั้นสุดท้าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตติยา ชินเดช (2564) ศึกษาวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ พบว่า การเป็นที่ยอมรับมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับความสัมพันธ์ปานกลาง เนื่องจากความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในองค์กรจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยจะได้รับการยอมรับทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความสำเร็จ เกิดการนับถือตนเอง ความเป็นอิสระ และที่สำคัญคือการเป็นที่ยอมรับของบุคคลสำคัญขององค์กร ซึ่งจะส่งผลให้มีแรงจูงใจในการทำงาน เพราะรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และต้องการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถด้วยความตั้งใจ เพื่อให้ผลงานที่ได้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

1.4) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในลำดับที่ 4

ข้าราชการมีความพึงพอใจในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติต้องการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทำงาน เพราะมีโอกาสที่จะก้าวหน้าในอาชีพทั้งการเลื่อนระดับ และการขึ้นสู่สายงานผู้บริหารในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ชาตะนาวิน (2562) ศึกษาวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาแบ่งเป็นรายด้าน โดยลำดับที่ 2 คือ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ได้รับการฝึกอบรมตามสายงานที่ตนเองทำอยู่ มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นเกียรติแก่ครอบครัว และวงศ์ตระกูล แต่ก็มีข้าราชการส่วนหนึ่งเห็นว่าตำแหน่งที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่นั้น ไม่ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าตามเส้นทางสายอาชีพเท่าใดนัก เพราะข้าราชการกลุ่มนี้มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งสูงกว่าวุฒิที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะต้องมีการสอบเปลี่ยนตำแหน่ง หรือเปลี่ยนสายงาน จึงจะสามารถทำให้ข้าราชการกลุ่มนี้มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.5) ด้านสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในลำดับที่ 5

ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการทำงานดีตามไปด้วยเกิดความรู้สึกอยากมาทำงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน รวมถึงอุปกรณ์สำนักงานที่พร้อมด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันย์นิชา มโนนิติธรรม (2562) ศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่า ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากเพราะผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานที่ดี จะทำให้บรรยากาศในการทำงานดีตามไปด้วย เกิดความรู้สึกอยากมาทำงาน สนุกกับการทำงาน ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและทำงานเป็นทีม

2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ

2.1) ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคล กล่าวคือมีตำแหน่งงานที่ว่าง เนื่องจากการลาออก และโยกย้ายของทั้งพนักงาน และข้าราชการอยู่เสมอ ทำให้ปริมาณเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อภารกิจงานที่มีอยู่ค่อนข้างมาก เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามกรอบเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรภพ ตรีมณี (2565, หน้า 2) ได้อธิบายหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HRM) ดังนี้

HRM - Human Resource Management : การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์การในทุกๆ ด้าน เพื่อให้พนักงานเกิดการ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและองค์การมีศักยภาพ

HRP – Human Resource Planning : การวางแผนด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดวิธีการและจัดการและฝึกอบรมต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการวางแผนด้านกำลังคนให้เหมาะสมกับการทำงานในแต่ละแผนอีกด้วย

HRD - Human Resource Development : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์
ในองค์กรให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ตั้งแต่เรื่องทักษะในการทำงาน องค์ความรู้ที่จำเป็น ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนทำให้การทำงานดีขึ้นและองค์การเพิ่มศักยภาพได้มากยิ่งขึ้น

2.2) ปัญหาเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กร เนื่องจากกระบวนการทำงานมีขั้นตอนค่อนข้างมาก และการปฏิบัติงานของภาคราชการมีข้อกำหนดกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานมากมาย และมีการออกกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติใหม่ๆ อยู่เสมอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานค่อนข้างล่าช้า

2.3) ปัญหาในการประสานงานร่วมกัน ปัญหาความขัดแย้ง ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ รวมทั้งปัญหาระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ . Moorhead and Griffin (อ้างถึงใน รัฐศิริรินทร์ ว่างานนท์, 2566, หน้า 25) ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งของ บุคคล การกระทำ หรือสถานการณ์ต่างๆ โดยทัศนคติของความเข้าใจ (Cognitive Component) อารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Component) และพฤติกรรม (Behavior Component) Robbins and Coulter (อ้างถึงใน รัฐศิริรินทร์ ว่างานนท์, 2566, หน้า 26) หากสมาชิกในองค์กรมีทัศนคติที่สอดคล้องกันก็ย่อมจะทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ในทางตรงกันข้ามหาก สมาชิกในองค์กรมีทัศนคติที่แตกต่างกันก็จะทำให้เกิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนอภิปรายในประเด็นที่เห็น ต่างกัน และถ้าสมาชิกทุกคนเปิดใจพร้อมรับฟังความคิดเห็นและมุมมองที่แตกต่างก็ย่อมจะนำมาซึ่ง แนวคิดใหม่ๆ ในการทำงาน

2.4) ปัญหาสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ทั้งเรื่องสถานที่ และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงานที่ค่อนข้างเก่า อยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Walton (อ้างถึงใน วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี, 2566, หน้า 307) ได้กำหนดคุณลักษณะสำคัญของคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ในหนังสือ Criteria for Quality of Working life ไว้ 8 ประการ ในข้อที่ 2 ที่ว่า สภาพการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสุขภาพของพนักงาน คือ องค์กรจะต้องจัดสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน ให้มีความปลอดภัยต่อสุขภาพและจัดสถานที่ความเป็นอยู่ของพนักงานให้ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐาน

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ

3.1) ควรมีการเพิ่มค่าตอบแทนและสวัสดิการ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่บุคลากร เช่น มีโบนัสประจำปี ของขวัญในวันเกิด รางวัลสำหรับผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Frederick Herzberg ปัจจัยค่าจูง หรือปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและเป็นปัจจัยที่จะสามารถป้องกันการเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ เงินเดือน หรือค่าจ้างแรงงาน หมายถึงความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจในเงินเดือนหรือค่าจ้างแรงงาน หรืออัตราการเพิ่มเงินเดือน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิภา แก้ววิเชียร (2564) ศึกษาวิจัย แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กรณีศึกษา กองบริหารการคลัง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พบว่า

ด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการควรจะเหมาะสมกับค่าครองชีพและสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน รวมไปถึงกระบวนการพิจารณาขึ้นเงินเดือนที่ควรจะมีความชัดเจนของสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ที่เหมาะสมและเป็นธรรม มีสวัสดิการที่จะเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการเพิ่มขึ้น เช่น สวัสดิการบ้านพักข้าราชการ, สวัสดิการรถรับ-ส่ง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการ และการให้เงินล่วงเวลา (OT) สำหรับข้าราชการที่มีภาระงานเยอะ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจที่จะเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

3.2) ควรมีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ด้านนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่ใช้ในการปฏิบัติราชการโดยวิทยากรหรือหัวหน้างานที่มีความรู้มีประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรภพ ธรรมณี (2565, หน้า 2) ได้อธิบายหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ HRD - Human Resource Development : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ตั้งแต่เรื่องทักษะในการทำงาน องค์ความรู้ที่จำเป็น ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนทำให้การทำงานดีขึ้นและองค์กรเพิ่มศักยภาพได้มากยิ่งขึ้น

3.3) ควรมีการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจงานขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ วิธนา พิงวิวัฒน์นิกุล (2565, หน้า 10) ได้สรุปว่า การบริการทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารในองค์กร ที่ผู้บริหารใช้ความรู้และทักษะในการกำหนดนโยบาย วางแผน สรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ในขณะเดียวกันก็มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยการฝึกอบรมและพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.4) ควรจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ดูแลอุปกรณ์การทำงานให้อยู่สภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Delamotte and Takezawa (อ้างถึงใน วงพัทธ์ร์ ภูพันธ์ศรี, 2566, หน้า 306) กล่าวถึงคุณภาพชีวิตในการทำงานไว้หลายมิติ ดังนี้ มิติความเป็นมนุษย์ เงื่อนไขการทำงานที่มีความเหมาะสมกับคนงาน คือ การพัฒนาปรับปรุงสภาพการทำงาน (ฝรั่งเศส) การให้ความคุ้มครอง (สังคมนิยม) การมีสภาพแวดล้อมที่ดี และความเป็นประชาธิปไตยในที่ทำงาน (สแกนดิเนเวีย) ครอบคลุมวิธีการปฏิบัติทางเทคโนโลยีสำหรับส่งเสริมสิ่งแวดล้อมการทำงานเพื่อให้เพิ่มความพึงพอใจ ให้มากขึ้นในการปรับปรุงผลลัพธ์ขององค์กร และปัจเจกบุคคล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมร่วมกันของเจ้าหน้าที่ทุกระดับเพื่อทบทวนแนวปฏิบัติ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเป็นในรูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกัน หรือวิธีการแนวทางที่จะช่วยพัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างบุคลากรแต่ละฝ่ายให้ไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงกลุ่มคน ในแต่ละรุ่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อลดปัญหาช่องว่างระหว่างวัย

1.2) ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรมีการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานให้ชัดเจนและเหมาะสม โดยงานที่ได้รับมอบหมายควรมีลักษณะงานไม่ซับซ้อน และง่ายต่อการปฏิบัติงาน จึงจะสามารถทำให้เกิดความสุขในการทำงานได้และทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

1.3) ควรมีการจัดหาเทคโนโลยีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยรองรับการทำงานที่ต้องการความถูกต้อง และรวดเร็วในปัจจุบัน จัดสรรให้มีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน มีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี เช่น แสงสว่างเพียงพอ อุณหภูมิเหมาะสม โต๊ะ เก้าอี้ได้มาตรฐาน มีที่จัดเก็บเอกสารที่เพียงพอและง่ายต่อการค้นหา

1.4) ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้พร้อมรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และรองรับการเติบโตในสายงาน รวมทั้งสร้างความตื่นตัวและความกระตือรือร้น ในการทำงานให้กับบุคลากร

1.5) องค์กรต้องมีความสามารถในการสรรหาและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพไว้ให้ได้ นอกเหนือจากกระบวนการสรรหาบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าในระบบแล้ว องค์กรควรให้รางวัล ในโอกาสอันควร อาทิ ให้เงินเพิ่มในพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานที่มากเป็นพิเศษ การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ที่เหมาะสมกับผลงาน ซึ่งจะต้องสนองต่อความต้องการของบุคคลให้ได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านระยะเวลา อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ข้าราชการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการเท่านั้น อาจทำให้ผลการวิจัยไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อการวิจัยเดียวกันนี้ โดยเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเพิ่มกลุ่มประเภทพนักงานด้วย ซึ่งก็ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการด้วยเช่นกัน เพื่อข้อมูลการวิจัยจะได้มีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยที่สมบูรณ์ นำไปเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน อันจะส่งผลให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้อยู่กับหน่วยงานจนเกษียณอายุราชการ ลดปัญหาอัตราการลาออก และการโอนย้ายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฤตติยา ชินเดช (2564). ศึกษาวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรที่มีความสัมพันธ์

ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จักรภพ ธรรมณี. (2565). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัย.

กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

จิตพรธณ สุตสม (2564). การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กองบริหารจัดการกรมสิทธิที่

ราชพัสดุกรมธนารักษ์, บทความวิจัยการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาโครงการรัฐประศาสนศาสตร

- มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธัญญ์นิชา มโนนิติธรรม (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร*, บทความวิจัยการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พัชรินทร์ ชาดะนาวิน (2562). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร*, บทความวิจัยการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัฐศิริรินทร์ วังกานนท์. (2566). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมในองค์การ* กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. (2566). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมในองค์การ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วิโรจน์ กอสกุล. (2566). *เอกสารประกอบการบรรยายระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วีณา พิงวิวัฒน์นิกุล. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- รวิภา แก้ววิเชียร (2564). *แนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรณีศึกษา กองบริหารการคลัง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน*, บทความวิจัยการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.